

Po 35-rių Metų

Rašo Rojus Mizara.

(Kai Kurios Pastabos)
I.

Trisdešimt penkeri metai — trumpučiu laikotarpis, imant pasauliškai. Tačiau lietuviško laikraščio gyvenime 35-ri metai skaitomi ilgą amžiumi. Nepamirškime, kad visa perijodinė spauda, paimta bet kurioj kalboj, savo amžių skaito ne tūkstančiais, bet vos šimtais bei dešimtimis metų. Tai ko jau benorėti iš lietuviško laikraščio, kuri, dėl tam tikrų sąlygų, atsirado kur kas vėliau.

Sie 35-ri metai, kuriais Laisvė gyvavo, bus bene patys turtingiausi, patys įdomiausi metai istoriniais įvykiais. Šiame laikotarpyje įvyko Didžioji Socialistinė Spalio Revoliucija, sukrėtusi kapitalistinį pasaulį iš pagrindų. Šiame laikotarpyje pražėdė dviejų, — iki šiol žmonijos istorijoje nematytų, — pasaulinių karų audros. Jeigu ir nebūtų įvykę nieko daugiau, tai tik šitų didžiųjų reikšnių užtektų šiam laikotarpiui apibūdinti svarbiausiu žmonijos istorijoje.

Prie stambiųjų įvykių tenka priskaityti ir mūsų tautos istorinės svarbos pokyčių. 1911 m. lietuvių tauta buvo carinėms priespaudos pajungta. Jai teko išgyventi dvi jos tradicinių priešų, vokiečių, žiaurios okupacijos. Jai teko arti 14 metų iškentėti žiaurios fašizmo diktatūra. Ir po to visko šiandien Lietuva jau yra tarybinė respublika, kurianti socialistinę santvarką, — gyvenimą be žmogaus žmogumi išnaudavimo; gyvenimą laisva, kultūringa, laiminga.

Sie didieji įvykiai Laisvėje buvo visapusiai apibūdininti, skaitytojas su jais supažindintas ir akstintas stovėti ten, iš kur jis galėtų daugiausiai padėti kovojančiam liaudžiai, darbo žmonėms. Darbo žmonių interesų gynimas buvo ir tebėra mūsų laikraščio visko pradžia ir pabaiga. Dėl to Laisvė visuomet pataikė stovėti teisingoje pozicijoje, nepaisant to fakto, kad vienu ar kitu smulkesniu klausimu galėjo būti padaryta nukrypimų.

Kiekvienas laisvietis su pasididžiavimu gali vartyti Laisvės puslapius, išėjusius 1916, 1926 arba 1936 metais, nes jis žino, kad juose nerastu kitų "griekų", dėl kurių turėtų per daug rausti.

II.

Laisvė buvo pradėta leisti 1911 metais South Bostone. Jos įkūrėjais buvo šeši jauni vyrai: Juozas Neviackas, Juozas Valatka, Ant. Neviackas, Petras Naudžius, Juozas Undžius ir Mykolas Mizara. Pradėdami leisti laikraštį, jie, žinoma, nesisiekė jį padaryti marksistinį socializmo organu, neigi jie manė, kad jų įkurtam laikraščiui teks vaidinti tokį vaidmuo, kokį jis šiandien vaidina. Laisvės įkūrėjai — daugumoje buvę Keleivio darbininkai,

bjauriai išnaudoti ir paneigti Keleivio bosų. Jiems rūpėjo išleisti pažangus, demokratinis laikraštis, kuris pajėgtų atmušti Keleivio bizniierių nešvarią politiką.

1914 m. Laisvė buvo perkelta Brooklynan, kur lietuvių kolonija didesnė ir darbininkų judėjimas platesnis. Brooklynne Laisvės savininkai perleido ją naujai įkurtai akcinei bendrovei — kooperatyvui, — kuris ir šiandien pasekmingai laikraštį leidžia.

Nuo 1919 metų pabaigos mūsų laikraštis išeidinėja dienraščiu.

Laisvė pradėjo sparčiau užkariauti mases, kai iš jos pasitraukė Montvidas ir redagavimą paėmė Leonas Pruseika, o vėliau Vincas Paukštys, — pirmojo pasaulinio karo metu kovojusieji su social-oportunizmu, pasukusieji laikraščio politika griežtai už Didžiąją Spalio Revoliuciją, kurią menševikai visai puolė (ir tebepuola).

Iš šešių Laisvės įkūrėjų šiuo metu tegyvena Jungtinėse Valstijose tik du: Juozas Valatka, dirbąs Vilnyje, ir Ant. Neviackas. Juozas Neviackas ir Mykolas Mizara yra mirę, gi Juozas Undžius ir Petras Naudžius išvyko Lietuvon ir nūnai nieko apie juos nesigirdi — gal jau ir gyvų nebėra.

Džiugu, kad visi Laisvės redagavusieji dar tebėra sveiki ir gyvi; džiugu, kad nemažai bendradarbių ir nuo 1911 metų skaitytojų tebėra gyvi.

III.

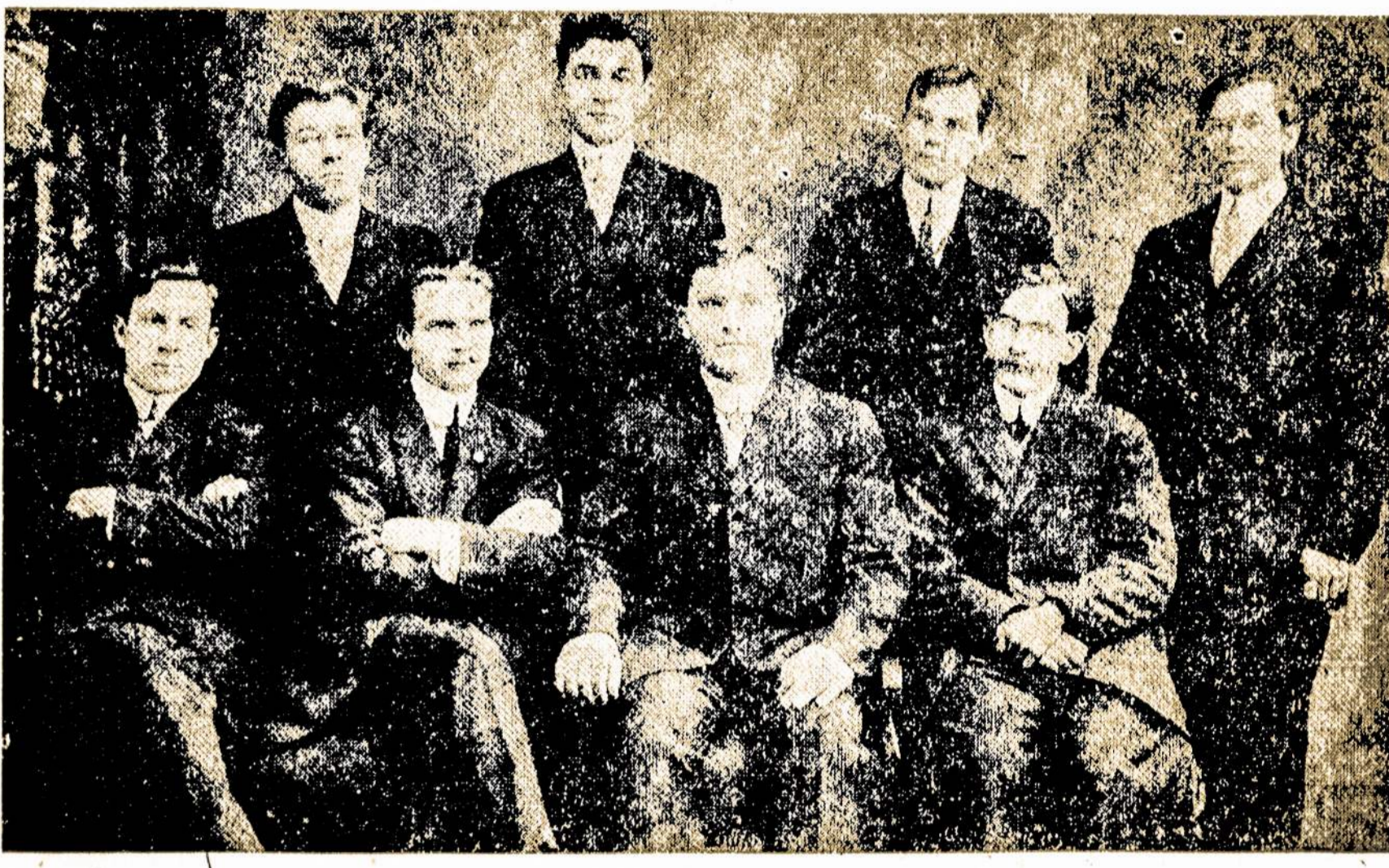
Per tą laikotarpį, kai Laisvė išeidinėja, nemažai lietuviškų laikraščių Jungtinėse Valstijose mirė: Olsausko Lietuva, Tananevičiaus Katalikas, Baltimorės Pirmin, Darb. Tiesa, Naujoji Gadyne, ir kt.; žurnalai Laisvoji Mintis, Kardas, ir kt. Pirmojo pasaulinio karo metu valdžios įsikišimu buvo uždaryta Kova ir žurnalas Naujoji Gadyne.

Per tą laikotarpį įsikūrė keli laikraščiai, jų tarpe Laisvės talkininkai: dienraštis Vilnis, Tiesa ir bertaininis žurnalas Šviesa.

Daug kartų mūsų priešai pranašavo Laisvei mirtį, ypačiai po to, kai ji pradėjo išeidinėti dienraščiu. Iš karto jie skelbė, būk Laisvė jokiū būdu neapėjė išeidinėti dienraščiu, o kai jį vistiek išeidinėjo, tai priešai prikaišėjo mums "Maskvos auksą."

Nei iš jokios valstybės Laisvė nėra gavusi nei cento lėšų. Jeigu mūsų dienraštis gyvuoja, tai jis gyvuoja vyriausiai dėl to, kad jį darbo žmonių masės duosniai remia, žinodamos, kad be savo dienraščio gyvenimas būtų nepilnas. Tiek Laisvė, tiek Vilnis leidžiamos kooperatyvų, pagrįstų demokratiniškais pama-

Pirmieji Laisviečiai—Laisvės Personalas 1912 m.

Is kairės į dešinę (sėdi): Juozas Undžius, Vincas Paulištys, Juozas Neviackas (mirė 1928 met.), ir Jonas Naudžius; stovi: Mykolas Mizara (mirė 1929 m. birželio 30 d.), Petras Naudžius, Leonas Pruseika ir Juozas Valatka. (Nuotrauka daryta 1912 m.)

tu, — kooperatyvų, kuriems priklauso po keliolika šimtų akcininkų (šėrininkų). Abu dienraščiai leidžiami ne pelniui, ne pasipinigavimui, bet apsvietai.

Parodykit jūs kitą kurį lietuvišką laikraštį, leidžiamą tokiais demokratiniais pagrindais, kaip Laisvė ir Vilnis. Tiesa, Naujienos buvo panašiai pradėtos leisti, bet šiandien jos atsirdė vieno žmogaus (p. Grigaičio) kontroleje. Brooklynne Vienybė buvo siektasi leisti bendrovės, bet šiandien ji (kažin kaip mysteriškai) patapo private p. Tysliavos nuosavybe...

Kovodami visokias klūtas ir skerspaines, laisviečiai ir vilniečiai gali didžiūti savo darbais!

IV.

Nebūtume realistais, jei nepripažintume to fakto, kad atvykusieji iš Lietuvos lietuviai nuolat retėja. Mirtis sistematiškai juos skina iš gyvųjų tarpo, nepaisydama, kad tuo būdu ji mažina lietuviško spaudos skaitytų skaičių. Nenuostabu! Privalome atsiminti, kad asmuo, atvykęs Amerikon, sakysime, tais metais, kuriais Laisvė gimė, šiandien turi virš 50 metų amžiaus.

Tačiau didžiausia klaida būtų sakyti, kad jau nebeliko dirvos mūsų spaudai plėstis. Net ir konservatyviškiausiai skaičiuojant, surasime, kad Amerikoje dar tebegyvena koki trys šimtai tūkstančių atvykusių iš Lietuvos žmonių. Tai minia, iš kurios mes privalome gauti Laisvei skaitytojus. Be to, čiagimusieji lietuviai privalo būti gyviau suinteresuoti mūsų spauda.

Neužtenka traukti naujus ir naujus būrius lietuvių darbo žmonių į mūsų spaudos prenumeratorių skaičių; privalome juo daugiau jų įtraukti į mūsų bendrovės. Šiandien Laisvė turi arti poros tūkstančių pajininkų (šėrininkų). Apie tiek pat jų turi ir Vilnis. Kodėl gi negalime įtraukti iš šėrininkų skaičių dar po tiek žmonių? Juk tai vis stiprintų mūsų spaudą, taip būtina reikalingą Amerikos lietuvių visuomenėi!

Dėl čiagimusųjų lietuvių įtraukimo į pastovius laisviečių šeimą mes kol kas dar vis nesuradome reikalingų, sakyčiau, priemonių. Šiuo

metu Laisvė turi kasdieninį anglišką skyrių. Tūli skaitytajai pasisako prieš jo palaikymą. Kiti taria žodį už. Gyvenimas parodys, kurie teisingi. Vienas tačiau dalykas turi būti žinomas: privalome dėti didžiausią pastangą įtraukti čiagimū žmonių į mūsų skaitytųjų gretas, taipgi ir į mūsų kultūrinės bei savišalpos organizacijas. Jei to nepadarysime, mes labai mažai ką pasieksime.

Antrasis pasaulinis karas pasibaigė. Įeiname į t. v. taikos perijodą. Kaip šis perijodas ilgai tęsis, niekas negali pasakyti. Tačiau jo ilgumas vyriausiai priklausys nuo to, kiek liaudis bus susipratusi, kiek ji giliai įsitrauks į kovą už taiką.

Amerikos lietuvių visuomenė privalo įsitraukti į nepertraukiamą kovą dėl taikos palaikymo. Žinome, kad tam tikri elementai tū visuomenę drumsčia savo prokarine propaganda. Visoki smetonininkai ir jų prietarėjai maitina save ir siekiasi maitinti mūsų visuomenės dalį propaganda už karą prieš Tarybų Sąjungą. Tie gaivalai eina ranka rankon su juodžiausiais reakininkais, su fašistais, veikiančiais angliškai kalbančioje visuomenėje, visaip šmeždami Tarybų Sąjungą ir provokuodami naują pasaulinį karą. Mūsų pareiga griežtai prieš tai kėvoti, o šiai šventajai kovai patsai geriausias įrankis yra mūsų dienraštis, mūsų spauda!

V.

Laisvė yra liaudiškai darbininkiškas dienraštis. Mūsų programa trumpa ir aiški, galima suimti sekamuose pagrindiniuose punktuose:

1. Mes už pakėlimą darbininkams algų ir prieš kėlimą gyvenimo produktų kainų.
2. Mes už taikos palaikymą; mes prieš Anglijos ir Amerikos imperialistus ir jų agentus, vienval skleidžiančius propagandą už karą Tarybų Sąjungai.
3. Mes už glaudžią Amerikos, Tarybų Sąjungos ir Anglijos kooperaciją ir Jungtinių Tautų Organizacijai taikai palaikyti.
4. Mes už Tarybų Lietuvos pripažinimą.
5. Mes už teikimą visoke-

riopos pagalbos karo sugriautai Tarybų Lietuvai atsistatyti.

Šitie tai yra mūsų pagrindiniai bėgamaisiais klausimais dėsniak, kurių Laisvė laikosi, dėl kurių ji kovoją.

Greta to, mūsų dienraštis, kaip liaudiškai — darbininkiškas laikraštis, nuolat skelbia ir skelbs, jog iranti kapitalistinė sistema nepatenkina ir nepatenkins visų liaudies pareikalavimų. Darbo žmonės belieka vienintėlis kelias tik šis: bekovojant už savo kasdieniškų reikalus, jie privalo kovoti už naują santvarką, socialistinę santvarką, kuri viena tesuteiks darbo žmonėms gražesnį, laimingesnį gyvenimą.

LINKĖJIMAS

Linkiu aš Laisvės įkūrėjams ir visam Laisvės štabui geriausio ir laimingiausio gyvenimo. Linkiu Laisvei geriausio gyvavimo.

Troškstu, kad nebūtų nei vienos lietuvių stubos, kurios Laisvė neaplankytų. Troškstu, kad Laisvė juo daugiau ir daugiau Amerikos lietuvių pasiektų ir juos šviestų.

Tai mano linkėjimai Laisvės 35 metų sukaktuvių progą.

Šilo Pelėda.

MANO ŽODIS

Atvažiauvau į Ameriką 1899 metais iš Kalnabūdžių kaimo, Kedainių apskrityje. Apsigyvenau Schenectady, N. Y.

Man būnant deivotam jaunikačiui, pirmas laikraštis į mano rankas pakliuvo — Saulė. Vėliau Lietuva, Vienybė, Keleivis. Pradėjo išeidinėti Kova. Užsiprenumeravau. Vėliau įstojau į I.S.S. Skilus Socialistų Partijai, nuėjau su Komunistų Partija, kurioje ir po šiai dienai priklausau.

Kai pradėjo išeidinėti Laisvė, tuojaus užsiprenumeravau, ir nuo to laiko Laisvė be sustojimo lanko mano namus. Aš tankiai prisimenu savo idėjos draugams apie tai, kokis šiandien būtų mūsų abelnaus judėjimas, jei mes neturėtume Laisvės, Vilnies, Šviesos ir Tiesos. Tie laikraščiai atmušia tautininku, klerikalų, socialistų ir fašistų skleidžiamus melus; suteikia mums daug žinių ir apšvietos.

Aš velinu ilgo amžiaus brangi ai Laisvute!

A. Gudzinskas.

LaisvėKovų Sukuryj

Rašo Pranas Buknys.

Trisdešimt penkeri metai kai Laisvė gyvuoją. Tai trumpas laikotarpis, tačiau istoriniai nepaprastai svarbūs. Tokių aštrių klasių kovų ir socialių sukrėtimų, kokius pergyvenome pastaraisiais 35-keriais metais, ankstyvesnėje praeityje per šimtmečius neįvyko.

Laisvę įsteigė klasiniai sąmoningi darbininkai ir pažangūs inteligentai, tikslu skelbti tiesą ir skiepyti dirbančiųjų masėse socializmo idėją. Nuo savo tikslų Laisvė nenutolo. Nei sunkiausiais klasių kovų momentais, nei Pirmojo nei Antrojo Pasaulinių karų metais Laisvė nė per colį neatsitraukė nuo savo principų. Ji aiškiai ir atvirai stoja už pažangą, už laisves dirbančiąją žmonių, už darbo unijas, už socialistinius idealus.

Progreso priešai, visoki pelnagrobiai ir politiniai žulkiai už tai baisiai neapkenčia Laisvės. Atvejų atvejais jie buvo užvedę teismuose bylas prieš Laisvę, reikalaudami stambių sumų pinigų atlyginimui už paženkinimus jų sugalvotiems žmonių apgadinėjimui skytiems. Jie puola už tai, kad Laisvė visados numaskuoja apsimaskavusius paviotinėm kaukėm dolerių viliotojus, progreso priešus ir reakcijos pasekėjus. O Amerikoje tarp lietuvių savanaudžių, godžių individualistų yra kaip usnių dirvoje.

Visus priešų užpuolimus ant Laisvės, bylomis ir kitais būdais, atrėmė pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė savo gausia morale ir materiale parama Laisvei. Pažangioji visuomenė atmušė visas priešų viltis materialiai sunaikinti Laisvę! Kada tik priešai teismais užpuolė, visuomenė gausiai parėmė Laisvę aukomis, suteikė galimybės pasisamdyti gerus advokatus, ir atrėmė bylas.

Savo aiškiu nusistatymu, kaipo darbininkiškai — liaudiškas laikraštis, Laisvė įsigijo visuomenėje pilno pasitikėjimo ir aukšto prestižo. Dienraštis Laisvė dabar yra pa ž a n g iosios visuomenės pripažintas kaipo patikimas kolektyvūs ideologinis vad.

Todėl dienraštis Laisvė, kaipo laimėtojas aukščiau minėtoje kovose, šiandien yra labiausia žmonių pasitikimas, labiausia mylimas ir plačiausio tiražo lietuvių laikraštis Amerikoje. Jį tokiu išaugino pažangioji Amerikos visuomenė. O ta visuomenė susideda iš darbininkų, fermerių, bizniierių ir profesionalų. Tai yra protu ir muskulais dirban tieji žmonės; žmonijos laisves branginantieji žmonės ir stojantieji už gražnią žmonių gyvenimą. Laisvės pasisekimai yra džiaugsmas tai visuomenėi, kuri jį ją rėmė moraliai ir materialiai per ištisus trisdešimt penkerius metus jos gyvavimo.

Silaikė, bet išaugo į didžiausios pajėgos valstybę Europoje.

Smetonos gauja banditiškų užpuolimu nuvertė žmonių rinktąją valdžią Lietuvos pranašė, jog Lietuvos liaudis fašizmo nepakės, ji išvys smetoninį chuliganizmą! Užtruko, bet neperilgiausia...

Isigalėjo Europoje fašizmas; kilo Antro pasaulinio karo audra. Štai atėjo Laisvės pranašautas momentas — Lietuva pasiluosavo nuo smetoninio teroro! Įsisteigė ten Tarybų valdžia. Smetona su savo gauja išduklėjo per beržyną į Berlyną.

Reakininkai pas mus šūkavo: "Smetonos režimas grįš Lietuvon!" Laisvė jiems pareiškė: "Kaip saulė netekės iš vakarų, taip smetonizmas negrįš į Lietuvą!"

Užsiliepsnojo 2-rasis pasaulinis karas. Nacių kurstoma, Suomija išprovokavo karą su Sovietais. Reakininkai džiaugsmu krykštavo, kad Anglija ir Amerika stos į karą prieš Sovietų Sąjungą. Savo geismo patenkimui jie vėl pranašavo mirtį Sovietų tvarkai.

Užpuolė Hitleris Sovietų Sąjungą, užgrobė Lietuvą, apvoginėjo ir terorizavo ten žmones. Lietuviška kryžliškų spauda Amerikoje vėl užsipildė šūkiomis: "Lietuva Laisva!" Hitleris jiems išganytojas. Smetona, prieš užtroškimą dūmuose, kar-tojo: "Aš buvau, esu ir būsiu Lietuvos prezidentas!"

Kunigai, tautininkai ir socialistai jam karštai paplo-davo už tai. Bet Laisvė at-rėždavo jam: "Tu niekada nebuvai, nesi ir nebūsi žmonių išrinkti Lietuvos prezidentu!"

Ir šiuos Laisvės tartus žodžius gyvenimas užtvirtino. Lietuva laisva, tarybinė, o smetoninis fašizmas užtroškimo kardu su Smetona.

Fašizmas — į kurį lietuviški reakininkai (su jais ir socialistai) taip buvo itikėję, kad jie tiesios, būk jį sunaikinsiąs Sovietų Sąjungą — dabar mirtinai perbloktas! Ir šiūom atžvilgiu Laisvės pranašystės išsipildė, nes Laisvė visada skelbė mirtį tai piktai barbarizmo idėjai — fašizmui!

Todėl dienraštis Laisvė, kaipo laimėtojas aukščiau minėtoje kovose, šiandien yra labiausia žmonių pasitikimas, labiausia mylimas ir plačiausio tiražo lietuvių laikraštis Amerikoje. Jį tokiu išaugino pažangioji Amerikos visuomenė. O ta visuomenė susideda iš darbininkų, fermerių, bizniierių ir profesionalų. Tai yra protu ir muskulais dirban tieji žmonės; žmonijos laisves branginantieji žmonės ir stojantieji už gražnią žmonių gyvenimą. Laisvės pasisekimai yra džiaugsmas tai visuomenėi, kuri jį ją rėmė moraliai ir materialiai per ištisus trisdešimt penkerius metus jos gyvavimo.

Sios gražios sukakties mi-

(Tąsa 8-me pusl.)

Laisvė Mokytoja

(Prisiminimas Laisvės 25 m. jubiliejaus proga)

Pabaigoj 1918 m., vos tik pasibaigus Pirmam pasauliniam karui mūsų šalis J. V. karo laiku prisikrovus turtų ir prisigaminus šimtus naujų milijonierių, sustabdė industrijos gamybą. Seniems ir karo dievaicio pagimdytiems naujiems milijonieriams buvo paliaubos ir turuose paskendusios vakacijos, o darbininkams, kurie kovėsi už kapitalistų reikalus karo fronte ir tie, kurie įvairiose karo įmonėse dirbo sunkiai karines reikmenis ir kapitalistams turtus, — nedarbas ir skurdas.

Prieš pat pabaigą metų viena laivų budavojimo įmonė paskelbė laikraščiuose, kad ims darban 1,000 darbininkų. Na, manau reikia pasiskubinti, kad pirmam patekus prie dirbtuvės vartų. Visai nemigęs, tą naktį 3-čia valandą ryto išsiskubinau darbo gauti. Nuvažiauvus prie dirbtuvės, ten balto sniego apklotam dideliame žemės plote jau buvo apstojęs didelis būrys darbininkų ir kiekvienas veržėsi, kad pirmiau patekti prie vartų. Buvu dar beveik vidurnaktis, o darbdaviai susirinko tik 9 v. ryto. Darbo ieškotojų prisirinko tiek daug, vieni laikraščiai sakė 20 tūkstančių, kiti 30,000, beveik viso Newarko miesto policija buvo iššaukta "tvarkai palaikyti."

Snaigės tirštai krinta, dengia žemę storesniu klotu sniego, dengia sykiu ir tuos darbo ieškotojus, kurie pusalkani styro nuo šalčio pameilynavę išblyškusiais veidais, eina lėtai visi prie paskirtų priėmimo durų lango. Prieš mane stovi jaunuolis karinėje uniformoj. Užklaustas darbdavio, kokį darbą jis gali dirbti laivų stotyboje, jis sako, visoki, kokį tik duosi; girdi aš buvau ten už ju-

ry, koviausi su priešū, amato neteko mokintis, — nebuliniam karui mūsų šalis J. V. karo laiku prisikrovus turtų ir prisigaminus šimtus naujų milijonierių, sustabdė industrijos gamybą. Pavarė jį šalin nuo vartų.

Mano galvoj kilo minčių audra; susitelkė prieš akis liūdnas ir žiaurus vaizdas, sukellantis širdy didelę pagiežą ir neatlaidžią kovą valdančiajai klasei, kuri naudodamasi nedarbu, kriše begėdiškai tyčiojasi iš darbininkų teisių.

Negavęs darbo, sugrįžęs į gyvenamąjį butą, parašiau Laisvei korespondenciją apie tokią darbininkų padėtį. Tai buvo pirma korespondencija mano gyvenime. Na, ir tilpo, bet... nevisai tokią, kokią parašiau: daug geresnė, skaitosi lengviau, suprantama geriau. Pamačiau, kad reikia mokintis ir kad reikės daug daug rašyti, kad galėčiau pažinti ir lengvai perskaityti. Nors ir nepergausiai rašinėdamas Laisvei, bet visgi siek tiek prasitryniau rašyboje, nors neužtektinai gerai, bet tai ne Laisvės kaltė — mano paties. Laisvė talpino, ką tik parašiau, pataisydamą gramatiškas klaidas, kurios man nepavyko tinkamai sugrumuluoti.

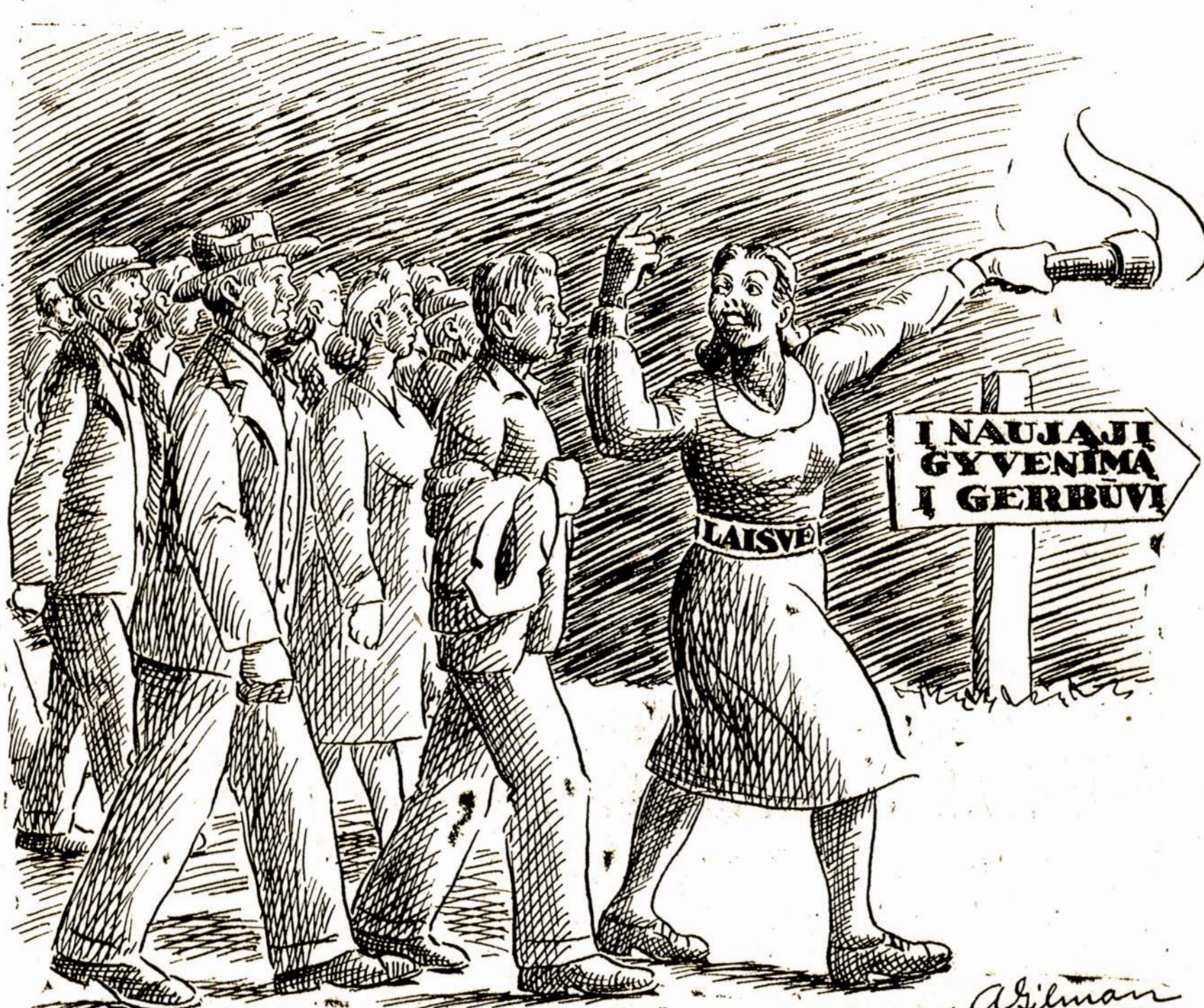
Skaitant Laisvę virš 30 metų ir bendradarbiaujant jai, įgijau nemažai klasinės apsvietos ir abelno kultūrinio žinojimo.

Laisvė—darbo žmonių laikraštis, tikra enciklopedija ir žinynas savimokslėi darbui liaudžiai.

Lai gyvuoja Laisvė dar ilgus metus, sklaidinama klasinė apsvietą darbo žmoniųje!

Ig. Urbonas.

P. S. — Sveikindamas L. jos 35 metų jubiliejaus proga, prisiuočiu dovaną \$5.00. (Nuoširdi padėka!—Red.)

DARBININKŲ VADAS IR SVIETĖJA PER 35 METUS

Trisdešimt Penkeri Metai

Dienraščio Laisvės amžius, palyginus su žmogaus amžiumi, pasiekė aukščiausias laipsnį savo produktin-gumo. Jis stovi ankstyvuose priešpiečiuose savo darbų. Baras ilgas, darbas sunkus. Bet, sprendžiant iš praecities, Laisvė jį varys tolyn.

Pirmu syk man teko matyti Laisvę, kuomet aš dar buvau piemeniuko amžiaus. Tai buvo pavasarį, 1913 metais. Mano sesutė Marijona ir aš tuomet dirbome viename medvilnės fabrike, Naujosios Anglijos miestelyj Wilkinsonville, Mass., netoli Worcesterio. Už šėsių dešimtų valandų darbo savaitę aš gaudavau tris ir pusę, o mano sesutė šešis dolerius. Gyvenom kompanijos stuboje prie Blackstone upės, kurios vanduo visuomet būdavo tirštai užterštas fabriko išmatomis ir kanalizacijų srūtomis.

Kad ir skurdžiose aplinkybėse, gyvenimas virė ir kunkuliavo. Stuboje, kuri turėjo keturius mažus kambarėlius ir virtuvę, gyveno met net dvylika dūsių: devyni burdingeriai, šeimininkas su žmona ir trijų mėnesių kūdikis. Visi buvome dievobaimingi žmonės. Bet mes pažinome viešą, tais laikais taip vadina-mą, sliuaptarnį. Jis gyveno netolimam miestelyj ir laikas nuo laiko apsilankydavo pas mus. Jis aiškindavo mums gamtos paslaptis. Kalbėdavo apie augmenis ir gyvūnus. Jis sakydavo, kad jie yra ne Dievo, bet gamtos tvariniai. Jis mums atnešdavo Laisvę ir kitokių laikraščių pasiskaityti. Dievobaimingieji jį pašiepavo ir praminė jį Gyvūnu. Tik-rojo to žmogaus vardo jau aš dabar nei nebepamenu. Tas žmogus nustojo lankė-sis. Per ilgus metus aš ir vėl nemačiau Laisvės.

Tai tokios buvo gyvenimo aplinkybės, kuomet pirmu syk susitikau su jaunū-tėle Laisve.

Kiek aš dabar pamenu, tu-laikų Laisvė buvo du syk savaitinis laikraštis. Palyginant su tais laikais, šian-dien ji yra milžinas. Gailla, kad tu laikų gyvenimo ap-linkybės man neleido sek-ti spaudą. Silpnas, jauname-tis vaikišcis, gyvenimo bangų mėtomas lyg jūroje skiedra, turėjau tuomet rū-pintis, kad iš tokio mažo už-darbio tik palaikius gyvastį,

darba keletą centų sutau-pius, pagelbėjus Lietuvos li-kusiai našlei mamiytei, kuri augino dar tris mažus kū-dikius.

Bet vis didesnės pastan-gos ir darbas, laikui bėgant, atnešė geresnę buitį. Baigęs Massachusetts Institute of Technology 1927 metais ir aš atvykau į New Yorką. Čia ir pradėjau nuodugnau-sekti ne tik Laisvę, bet ir kitą lietuvišką ir anglišką spaudą.

Tačiau aš visgi nėsu poli-tikas. Aš pelnau duoną iš savo darbo inžinieriaus pro-fesijoj. Aš neturiu jokių siekių pataikauti vienai ar kitai partijai, laikraščiu ar ba-redaktoriui.

Per šiuos dešimtis metų dar-bu aš supratimas jau sparčiai auga ir klesti. Neuzilgo pradės jis žydeti ir atnės puikų derlių.

Todėl, pasinaudodamas šia sukaktyvių proga, ir aš linkiu dienraščiu Laisvei geriausios kloties jos kovoje už darbo žmonių geresnį būvį!

Maž. A. P. Gabrėnas.

Kovo 20, 1946. Trenton, N. J.

Mūsų vyriausi obalsiai: taikos palaikymas ir užtikrinimas darbo žmonėms geresnio gyvenimo!

Jubiliejus

Ir vėl jubiliejus... Pažvelgk, žmogau, savo kelionę nueitą per 35 metus, pažvelgk į žymesniuosius savo išgyvenimus, o bus tau kuo žavėtis. Ir ne tik žavėtis. Tu surasi, kad tavo eita kelionė davė tau ne vieną žymią pamoką, tavo pa-dytirimai sutvirtino taip va-dinamą tavo nusistatymą, tavo nugarkaulį. Šiandien-kai tu keli koją, tavęs ne-betrukdo abejonių mintys. Tu eini, tu dirbi, tu sakai žodį taip, kaip privalo saky-ti supratlyvas žmogus.

35 metai atgal pradėjo ei-ti Laisvė. Ją įkūrė būrelis tokių vyrų, kurie suprato gerus gyvenimo kelius ir blogus. Jie žinojo, kad gy-venime yra pažanga ir stab-džiai. Kad žmonijos gyve-nimas eitų į gerąją pusę — reikalingi buvo pažangos darbai, reikalingas buvo su-sipratimas, švietimasis, vie-nybė ir bendra kova prieš tuos, kurie laikė stabdžius, kad pažangos ratai nesisu-kty, kad jie grįžtų atgal...

Tie vyrai ne tik nustatė tuolaikinę Laisvės liniją, bet laikui bėgant, įgavę daugiau patyrimo ir gyve-nimo pamokų, tą liniją pa-taisė. Ir Laisvė kalbėjo tą kalbą, kuri ruošia pasaulio gyventojų didžiumą imti pasaulio valdymą į savo rankas. Tą kalbą, tvirtais gyvenimo patyrimų faktais pagrįstą, ir dabar tebekal-ba.

O įvairiose pasaulio daly-se matome daug pakitėjimo. Vienur, žmonijos didžiūma (Tarybų Sąjunga) pati val-dosi ir kuria sau skaistesnį gyvenimą, kitur — didžiū-mą žmonių tebevaldo ma-ža saujelė valdovų, bet tarpe valdovų ir pavaldinių jau eina aštrios kovos. Jau su-pratimas gyvenimo kelių yra daug žymiau išaugęs ir išbujojęs, negu anuomet, negu 35 metai atgal.

Amerikos lietuviai gali pasidžiaugti turį tokį gerą gyvenimo kelrodį, kaip Lai-

svė. Tiesa, ne visi Ameri-kos lietuviai tuo kelrodžiu džiaugiasi, ne visi jį mato, ne visi nori jį pažinti. Gy-venimo stabdžių kontroliuo-tojai turi savo kalbas, savo spaudą, savas priemones sklesti melus prieš pažan-gą. Jie linkę palaikyti di-džiūmos gyventojų išnaudo-jimą ir sprespaudą, jie lin-ke, kad mažuma būtų val-dovais, viešpačiais. Jie lin-ke, kad mažumai tarnautų didžiūma.

Bet gyvenimo keliai kart-kartėmis atsiveria taip aiš-kūs, kad toji stabdžių pa-laikytojų apmeluota minia praregia provaisčių die-nų laimėjimais veriasi tik ten, kur eina pažangos dar-bas. Ir pradeda tos apme-luotos minios vienutės maš-tyti: nejaugi mums nesisu-k-ti ten, kur yra galimas gy-venimo laimėjimas? Ir pra-deda vienutės kalbėtis su vienutėmis ir pradeda svarstyti savo kelionės išei-tį, ir pradeda savo vadams klausimus statyti. Dar dau-giau: ne tik klausimus sta-tyti, bet ir kritikuoti, tvir-tus, gyvenimo atneštus, fak-tus rodyti.

Kelionė tęsiama. Ateina ir praeina jubilee-jai, nužymėdami tai trump-esni, tai ilgesni laikotarpi; kovų ir atsiekimų laimėj-i-mus, darbų pradžia, žymių-jų pirmtakūnų mirtį.

Pagarba dedama tiems, kurie krito kovoj už pažan-gą, už skaistesnį žmonijos gyvenimą. Jų darbas uo-liau ir uoliau tęsiamas iki galutinų laimėjimų. Iki pa-saulis pasieks tokios san-tvarkos, kurioj nebus nau-do-jimo žmogaus žmogumi.

Pažangos darbai tęsiami. Mes—tuos darbuos. Šiandien jubiliejus. Pa-zvelgiame kas atsiekta, kas nudirbta, ir kas greičių greičiaus reikia reikalinga dirb-ti.

O rytoj — vėl darban! St. Jasilionis.

Laisvės Pastogėje

Prabėgo 35 metai nuo Laisvės įsikūnimo. Per tą laiką įvyko daug svarbių permainų. Kadangi Lais-vės leidėjai ir redaktoriai buvo eję mokslus carinės Rusijos mokyklose, tai jie ir carinę sprespaudą buvo patyrę: L. Pruseika, V. Paukštys ir kiti. Na, tai jie ir kovojo už Lietuvos laisvę ir darbo žmonių rei-kalus.

Nors per metų eilę įvy-ko redaktorių permaina, ta-čiau pagrindinis Laisvės principas nepasimainė: Kaip buvo taip ir tebėra kova už darbo žmonių rei-kalus, už gražesnį rytojų, už socializmą.

Dabar, minint Laisvės 35 metų gyvavimo jubiliejų, rodosi taip viskas ir remia-si rausva stovyla, nešančia laisvę ir lygybę varguome-nei.

Iš Laisvės pastogės daug prakilnių sumanymų ir dar-bų išplaukė, kurie gavo tvirtą pritarimą visuomenė-je. Įsikūrė LDDL, kurios tėvu buvo L. Pruseika, jei-galiu taip išsireikšti.

Susiorganizavo LDS, ku-rios prezidentu per metų eilę tarnauja red. R. Miza-ra.

Čia buvo įkurtas prieš-fa-sistinis komitetas.

Dabar Laisvės name yra vyriausias sandėlis, kuria-me Lietuvai Pagalbos Tei-

kimo Komitetas "piakiuoja" r ū b u s T a r y b ū Lietuvos žmonėms, o A. Bimba eina to Komiteto pirmininko pareigas.

Laisvės redaktoriai yra daug prakalbų pasake, ap-svietos paskleidę. Laisvė turi gabų administratorių P. Buknio asmenyje.

Dar daug galima kas pa-sakyti, bet užteks. Didele naudą Laisvė neša darbi-ninkams, dėl to darbininkai privalo ją skaityti ir visai-premti!

J. Shagov.

Laisvė Kovų Sukuryje

(Tąsa nuo 7-to pusl.)

nėjimo proga išreikškime širdingą savo padėką vi-siems buvusiams ir esan-tiems Laisvės platintojams. Jų darbas yra nepaprastai brangus. Jie užsitarnavo didelės garbės kaip apsvie-tos platinimo pionieriai. Laisvės išsiplatinimas iki šio aukščio didele dalim buvo atsiekta deka platin-tojų trūsui.

Prisimindami savo atlik-tus gražius darbus mūsų kultūriniam, ekonominia-me ir politiniame gyvenime, su Laisve kaip vyriausiu kolektyviu vadu priešakyje, pasižadėkime dirbti ir atei-tyje pasiekimui savo bran-gių idealų.

LINKĖJIMAI NUO

CHAS. & ELLA STEPHANS

Pažinome Laisvę nuo jos pasirodžiusio pasauli pirmojo numerio. Smagu palinkėti tokiam pažystamam, kuris per 35 metus taip ištikimai tarnavo liaudžiai ir darbininkijai. Toje linkmėje gyvuokit ilgiausius metus!

BORO BAR

344 Palisade Avenue.

Cliffside Park, N. J.

Telefonas: Cliffside } 6-1915
6-8122

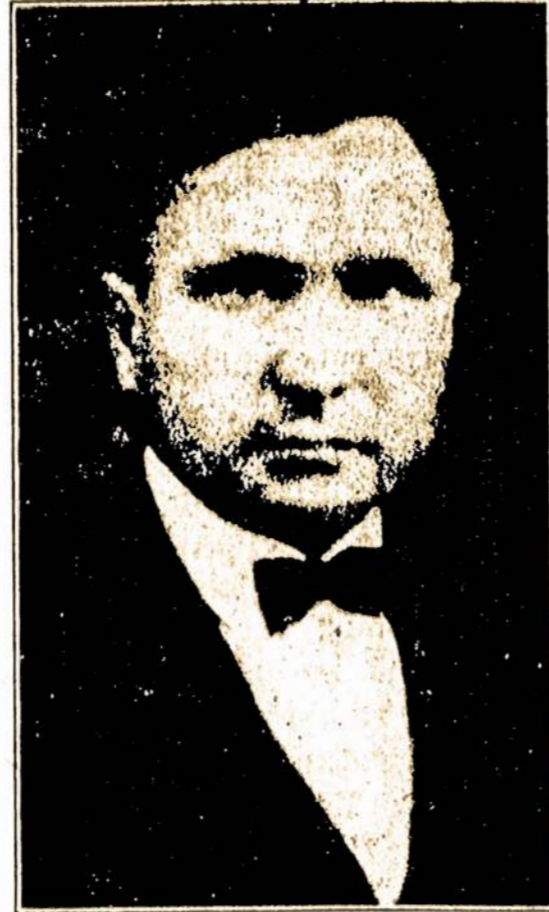
Cia atvaizdai keletu ilgumečių Laisvės platintojų, kurie dalyvavo kontestuose gavimui Laisvei naujų skaitytojų ir yra gavę premijas. Apgailestaujame, kad ne visų vajininkų atvaizdus turime.

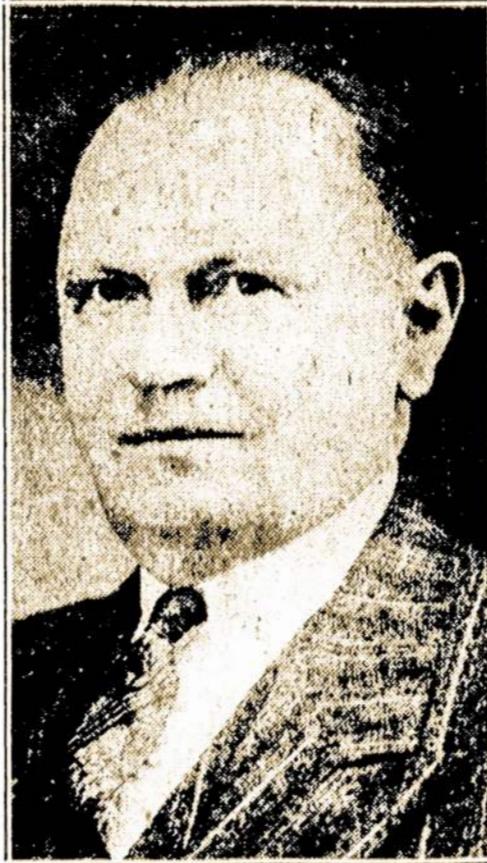
Jonas Burba
iš So. Boston, Mass.

Stasys Penkaskas
iš Lawrence, Mass.

Jurgis Šimaitis
iš Brockton, Mass.

Antanas Stripeika
iš Elizabeth, N. J.

Antanas J. Šmitas
iš Philadelphia, Pa.
(Pereitame vajuje jis sirgo)

J. Grybas
iš Norwood, Mass.

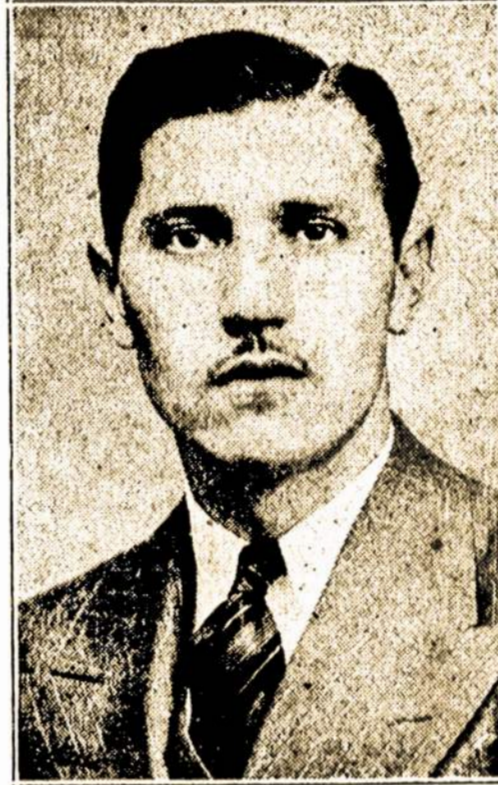
W. J. Stankus
iš Easton, Pa.

Marijona Svinkūniene
iš Waterbury, Conn.

Katrina Žukauskienė
iš Newark, N. J.

Stasys Kuzmickas
iš Shenandoah, Pa.

Sveikinu Laisvę!

Nors sveikatoj nesu gana drątas, bet negaliu iškęsti neparašęs keletą žodžių ir nepasveikinęs brangų Amerikos lietuvių švietėjų Laisvę su jos 35 metų gyvavimo sukaktimi.

Kada Laisvė užgimė, 1911 metais, tai man, kaip ir daugeliui kitų, dar buvo jaunystės dienos. Gyvenau aš tada Kuršėnuose, prie gražios, neužmirštamų upės Ventos.

Pramokęs rašyti ir skaityti, jau tais laikais pradėjau interesuotis visuomeniškais klausimais po įtaka įvykusios Rusijos Revoliucijos, 1905 m., kurioj mano tėvas aktyviai dalyvavo ir kuriam iš tos priežasties teko emigruoti į Jungtines Valstijas.

Beje, jei ne 1905 metų Rusijos Revoliucija, tai veikiausiai ir Laisvės nebūtų, nes, man rodos, Laisvės kūrėjai yra buvę politiniai emigrantai iš Lietuvos.

Atvykus man pas tėvus iš Lietuvos į Elizabeth, N. J. 1914 metais, prieš pat pirmą pasaulinį karą, už keletu metų man teko prisirašyti 147 kuopos, kurioj teko aktyviai dalyvauti man, ir per šią organizaciją susipažinti su taip man brangių laikraščių Laisve.

Nuo 1917 metu daugelis vakarų ir dienų iki šio laiko teko praleisti su šiuo taip brangių laikraščių, kuris padėjo organizuoti, budavoti didžiules Amerikos lietuvių pažangias organizacijas, draugijas, klubus, unijas—visuose miestuose ir miesteliuose.

Ačiu Laisvei, dabartinė pažangi Amerikos lietuvių visuomenė, stovi visa gėdva aukščiau visų kitų srovų išilavinime, kultūriškume, apšvietoj.

Labai malonu prisipažinti, kad ir man ypatingai teko biskį prisidėti prie Laisvės budavojimo, — rašinėti korespondencijas iš mano kolonijos, straipsnelius, krislus ir šiaip įvairiais klausimais.

Teko būti vajininku per keletą metų, na, ir Laisvės board direktoriute. Kaip smagu ir

linksma prisiminti tuos laikus, kada galėjau šiuo bent tuo prisidėti dėl man taip brangaus laikraščio Laisvės. Oh! rodos, kad galėčiau dar prisidėčiau daugiau. Rodos, viską padariau per mažai.

Dabar, po šio baisaus II Pasaulinio Karo, kuriame Laisvė visu smarkumu padėjo kovoti prieš pasaulinį fašizmą, aš tikiu, kad Laisvė eis tuo pačiu pažangos keliu, kuriuo ėjo per tuos 35 metus.

Taip bent aš esu smarkiai įsitikinęs.

Valio Laisvė! Tegų gyvuoja Amerikos lietuvių darbo žmonių švietėjas ilgas, ilgas metus!

Dom. Krutis.

Mimint Dienraščio Laisvės 35 m. Sukaktį

Laisvė už mane tik vienas metais senesnė, bet kovoj už Laisvę subrendus ir tūkstantį kartų veiklesnė.

Laisvė rodo žmonėms kelią šviesios ateities.

Aš noriu pabrėžti bent keliais žodžiais, kaip ir kada aš pradėjau Laisvę skaityti. Sugrįžus iš Lietuvos, 1928 m., ir esant vos tik 18 metų amžiaus, skaitymas bent kokių laikraščių visai nerūpėjo. Be to, ir skaityti labai silpnai te galėjau. Mano tėvai 1912 metais apleido Jungtines Valstijas ir sugrįžo į Lietuvą, kartu parsiveždami mane ir mano broją Kazi. Pagyvenę vienus metus ramiai, o jau 1914 m. prasidėjus pirmajam pasauliniui imperialistiniam karui Lietuvoje papraso žmogaus gyvenimas labai pasunkėjo. Kada vokiečių kaizerio armija užėmė Lietuvą, tada vokiečiai užviešpatavo visoje Lietuvoje. Tuomet vokiečių žmonių gyvenimą apsupniko, nes vokiečiai po prievarta būdavo atima, kad ir paskutinį rugių pūdą, radę stuboje.

Vėliaus vokiečiai buvo priversti apleisti Lietuvą. Tuojaus įsistiegė lietuviška valdžia.

Mano laimė, kad tenais pas juos gyvenop vienas vyras, kuris skaitė net du laikraščius, Tėvynę ir Laisvę. Ką tik atvažiavusiam iš Lietuvos žodis tėvynė būdavo labai patinka. Tai ir laikraštis Tėvynė man pirmiausiai pasinorėjo skaityti. Ir šiaip taip povaliai pradėjau skaityti ir suprasti tą, ką skaitau. Vėliaus prisirašiau prie SLA. Tai Tėvynė ateidavo ir man.

Sioje stuboje sekmdieniais susirinkdavo gražus būrelis jaunų ir paaugusių vyrų. Vieni lošdavo kortomis, o kiti prie alaus butelio varydavo įvairias diskusijas tarpe savęs. Didžiūmoje jie būdavo katalikai, baž-

Prie lietuviškos valdžios ekonominės sąlygos mažiems valstiečiais buvo taipogi sunkios ir praėjo daug metų, pakol žmogus susilaukė gardesnio duonos kąsnio. Tuo pačiu kartu Lietuvoje priviso tūkstančiai visokios rūšies "didelių" ponų, kurie, žinoma, nenorėdavo sau duonos užsidirbti, bet pragyvendamo daugiausiai nuo valdžios gauta "alga." Ponai augo kaip grybai po lietaus. Valstiečiai prasigyventi jau buvo sunku, nes valstietis vienokiu ar kitokiu būdu turėjo pašerti ir užlaikyti tuos ponus.

Taigi, tokiose sąlygose ir mano tėvai gyveno ir šeimyną augino. Kada Lietuvoje kaimuose pradėjo atsirasti pradinių mokyklų, tai jų buvo visai mažai. Lankyti jas nekuriems vaikams buvo labai sunku, o tarpais ir negalima. Daug kartų ir mes negalėjome lankyti mokyklos, nes nebuvo kuo apsiauti arba apsilvilti. O kartais motina neleidavo į mokyklą, nes neturėdavo ką pietų įdėti.

Taigi, vos užbaigęs pradinės mokyklos pirmą skyrių turėjau nutraukti tolimesnį lankymą, ir gyvenimo sąlygų priverstas turėjau eiti tarnauti pas didesnius ūkininkus už piemenuką, kad paląkčius savo gyvybę ir kad (nors biskutį) pagelbėti savo našlei motinai.

Sulaukęs 18 metų sugrįžau į Jungtines Valstijas. Gavęs pirmą darbą New Britain, Conn., apsigyvenau pas savo patėvio seserį, kuri turėjo didelę šeimyną. Vaikų pilna stuba, bet laikraščio tai nė vieno.

Mano laimė, kad tenais pas juos gyvenop vienas vyras, kuris skaitė net du laikraščius, Tėvynę ir Laisvę. Ką tik atvažiavusiam iš Lietuvos žodis tėvynė būdavo labai patinka. Tai ir laikraštis Tėvynė man pirmiausiai pasinorėjo skaityti. Ir šiaip taip povaliai pradėjau skaityti ir suprasti tą, ką skaitau. Vėliaus prisirašiau prie SLA. Tai Tėvynė ateidavo ir man.

Sioje stuboje sekmdieniais susirinkdavo gražus būrelis jaunų ir paaugusių vyrų. Vieni lošdavo kortomis, o kiti prie alaus butelio varydavo įvairias diskusijas tarpe savęs. Didžiūmoje jie būdavo katalikai, baž-

Krūtinės Jausmas

Užė vėjas, gaudė vielos, Rytas, rodės, bus vėlyvas. Vakar snaigės čia skrajojo, Šiandien—šiepiasi alyvos.

Vakar replės širdį gnaužė, Ir takai į laimę blanko. Šiandien nuotaika kitėja, Vėl nauji vaizdai mus lanko.

Vėl krūtinėj jausmas dega, Vėl Vezuvijus įkaista, Eit į priekį jau galėtum Ir per girią ir per raistą.

Šiandien jausmai plazda viltys, Žvilga labai, šiepias gėlės, Kas bandys gi bepavergti Tą, kurs galioj atsikėles!?

Stasys Jasilionis.

Mano Atsiminimai Apie Laisvę

Atvykus iš Lietuvos 1913 metais man teko apsigyventi Nashua, N. H. ir susipažinti su laisvai nusistačiusiais draugais. Manau sau, gal Amerikoje nėra lietuviškos spaudos. Bet praslinkus keliems mėnesiams, pateko Laisvė man į rankas. Perskaičiau visą — nuo pirmo puslapio iki paskutinio. Man Laisvė iš pat pradžios labai patiko. Su dideliu žingeidumu ją skaičiau. Beskaitydamas, gerai įsitikinau, kad Laisvė gina darbininkų reikalus.

1914 metais išėjo streikan Nashua audinčių darbininkai. Kaip greitai Laisvės štabas sužinojo apie streiką ir reikalumą darbininkams pagalbą, taip greitai pradėjo siųsti didelius pūdus Laisvės veltui streikeriams lietuviams, nurodant, kaip darbininkai turi vienybėj laikytis su kitų tautų darbininkais. Mane dar daugiau įtikino, kad mes turime ir Amerikoje draugą, kuris tikrai išaiškina darbininkų reikalus, antmuša kapitalistų atakas ant darbininkų.

Kuomet Laisvė paskelbė vajų gavimui naujų skaitytojų, tai pradėjau darbuotis. Pamaščiau sau, kad reikia darbinikišką spaudą platinti. Ir

Linkiu Ilgų Metų ir Pasisekimo

Su dideliu džiaugsmu savo širdyje sveikinu Laisvę trisdėšimt penkerių metų sukaktim. Taipgi sveikinu visus ilgus metus išdirbusiuosius Laisvės redakcijoje, spaustuvėje ir administracijoje. Laisvės pasisekimai daug priklauso nuo tų asmenų, kurių rankose buvo ir yra vadovybės vairs.

Šiandien, dienraštis Laisvė yra plačiausia žinomas laikraštis leidžiamas lietuvių kalboje. Jis yra žinomas, kaip stiprus ideologiniai - liaudiškai - darbinikiškas dienraštis.

Linkiu dienračiui Laisvei gyvuoti ilgiausius metus! Linkiu jam pasiekti kuo plačiausias mases su tikra apšvieta!

CHAS. VIGŪNAS

Savininkas Bar & Grill
284 SCHOLLES STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. Ev. 4-8573

TEGYVUOJA LAISVĖ!

Sios sukakties proga linkime Laisvei gyvuoti ilgus metus ir teikti apšvietą Amerikos lietuviams.

Linkime dienraščiui Laisvei pasisekimo šviesti ir jungti Amerikos lietuvius visų bendriems kultūriniais ir ekonominiams siekimams.

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas

JUOZAS ZAKARAUSKAS
Manageris
280 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
kamp. Stag St.
Telefonas EVergreen 4-8672

TEGYVUOJA LAISVĖ!

Sveikinu Laisvę gražia jos praeitim ir linkiu dar gražesnės ateities.

Tegyvuoja dienraštis Laisvė kaipo Lietuvių švietėjas ir vienytojas!

IGNAS SUTKUS

Savininkas
REPUBLIC BAR & GRILL
492 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. Ev. 4-8989

Branginimas Apšvietos

Laisvės trisdėšimt penkerių metų sukaktis ir progresas parodo, jog demokratinė Amerikos lietuvių visuomenė brangina apšvietą.

Dienraštis Laisvė yra plačiausiai skaitomas, labiausiai mėgiamas ir mylimas lietuvių laikraštis Amerikoje, nes jis drąsiai ir atvirai sako tiesą ir neša apšvietą.

Dienraštis Laisvė taipgi yra nepaprastai turinigas ne tik žiniomis, bet moksliniais raštais ir patarimais apie sveikatą. Tuomi Laisvė visa galva stovi aukščiau tų lietuviškų laikraščių, kurie šliejasi prie reakcijos ir vengia teisybės.

Aš kartu su visa pažangiąja visuomene remiu Laisvę ir linkiu jai gyvuoti taip ilgai, kaip ilgai bus Amerikoje lietuviškai kalbančių žmonių.

JONAS JUŠKA

Savininkas
FAMILY SHOE STORE
187 Sands St. Brooklyn, N. Y.

Taigi, visi korespondentai, vajininkai ir pritarėjai, paremkime dienraštį Laisvę dar gausiau; gaukime nors po vieną naują skaitytoją.
S. Penkaskas.

Laisvės Rolė Amerikos Lietuvių Gyvenime

Laisvė gimė tuo laiku, kuomet iš Lietuvos į šią šalį keliavo dideli skaičiai lietuvių įieškoti laimingesnio gyvenimo; kuomet šimtai tūkstančių lietuvių buvo atvykę tik prieš keletą metų pirmiausia.

Daugelis Lietuvos sūnų ir dukrų atvyko čia bemoksliai; daugelis jų nemokėjo nei skaityti, nei rašyti.

Desėtkams ir desėtkams tūkstančių lietuvių Laisvė atidarė akis. Laisvė buvo jiems pradinė mokykla, o vėliaus iš Laisvės jie sėmėsi aukštesnio visuomeninio mokslo.

Tamsus, religinis, jaunas lietuvis, skaitydamas Laisvę, pradėjo apsišviesti. Jo arba jos gyvenimas pasidarė škaistesnis. Pradėjo plačiau dalykus suprasti.

Per tą 35 metų laikotarpį daug svarbių permainų įvyko. Daug kas pasikeitė. Įvyko daug svarbių istorinių atmainų.

Ant penktosios dalies žemės kamuolio įvyko didžiausias perversmas žmonių istorijoje. Darbo žmogus išsilaisvino. Tai buvo įvykis, kuris sudrebino visą senąjį pasaulį; tai įvykis, dėl kurio išnaudotojų klasė visam pasauliui ir šiandien labai susirūpinusi.

Lietuva buvo caro pavergta. Kankino ją smetoninis fašizmas. Draskė, naikino ją Hitlerio barbariškos gaujos. Bet šiandien Lietuva jau laisva, laisva visiems amžiams, ir didingai žengia naujo gyvenimo keliu.

Tai svarbūs istoriniai įvykiai. Juos Laisvės aiškino, juos Laisvė pranašavo.

Apie juos Laisvė teisingai savo skaitytojus informavo. Kad Laisvės aiškinimai buvo teisingi tais klausimais ir daugeliu kitų klausimų, šiandien pats gyvenimas tatau patvirtina.

Per tą 35 metų laikotarpį nebuvo Amerikoje tokio už darbo žmonių reikalų judėjimo, kurio nebūtų Laisvė rėmus, kurio rėmimui Laisvė nebūtų organizavus lietuvius darbo žmones.

Kas ir kur tik buvo naujinga darbo žmonėms, Laisvė tai rašė. Kas ir kur tik buvo kenksminga darbo žmonėms, prieš tai Laisvė griežtai kovojė.

Kas gero, kas pažangaus atlikta čia, mūsų šalyje, Amerikoje, bėgy to laikotarpio, prie viso to prisidėjo Laisvės apšviesti, Laisvės organizuoti lietuviai darbo žmonės. Šiandien Amerikos darbo žmonės džiaugiasi nauju darbo unijų judėjimu—CIO, kuris milijonams darbininkų iškovojo geresnes darbo sąlygas, didesnę atlyginimą už darbą. O juk niekad negalima užmiršti to fakto, kad pažangieji lietuviai darbininkai gana žymiai prisidėjo prie to judėjimo, ypač pačioj pradžioj. Laisvė ir abelnai mūsų pažangioji darbininkiška spauda daug tam judėjimui pagelbėjo. Tai vienas iš daugelio konkrečių pavyzdžių.

Šiandien gyvuoja tvirtos pažangiųjų lietuvių organizacijos. Prie jų suorganizavimo, prie jų išauklėjimo daug prisidėjo Laisvė.

Turime šimtus veikėjų. Visur, kiekvienoj lietuvių kolonijoje yra gerai prasila-

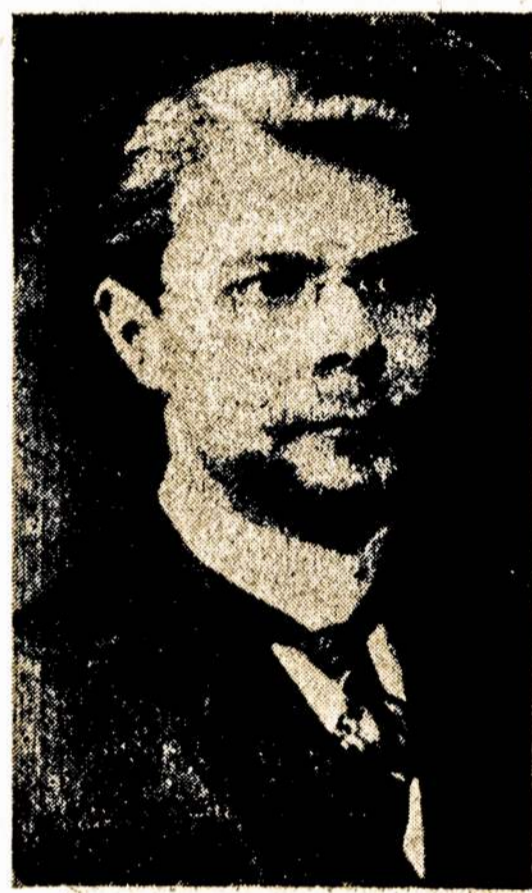
vinusių draugų ir draugių, kurie supranta visuomeninius klausimus, kurie moka juos svarstyti ir spręsti, kurie moka gražiai darbuotis visuomeniniam veikime. Prie jų išauklėjimo, prie jų išlavavimo daug prisidėjo Laisvė.

Laisvė turi, pasirinkus aiškų darbininkų klasės kelią. Ji tuo keliu žengia pirmyn, ji tuo keliu veda lietuvių darbo žmones Amerikoje linkui laimingesnio gyvenimo.

Laisvė per tuos trisdešimt penkis metus buvo lietuvių darbo žmonių organizatorė, švietėja ir mokytoja.

Dėl to tūkstančiai ir tūkstančiai Amerikos lietuvių taip nuoširdžiai myli Laisvę, taip gausiai ją remia.

J. Šiurba.

P. VIZBARAS,

nuo pirmo Laisvės numerio jos skaitytojas ir bendradarbis, taipgi angliškų eilių rašytojas (anglų spaudai Maine valstijoje). Jis fabriko darbininkas, tačiau atliekamas valandas sunaudoja apšvietai ir plukšnui. Jis ne užilgo švęs savo 60 m. amžiaus sukaktį.

Laikraštis Laisvė 35 Metus Vairavo Mūsų Keliui

Minint Laisvės 35 metų, ima didis džiaugsmas. Džiaugsmas judina krūtinę pamąstant apie Laisvės 35 metų ilgą laiką rūpesčių pačių darbo žmonių. Tą trijų dešėty metų istorija atvaizduoja mūsų nuo darbo drebančios raudonosios Laisvės, kad risti bendrai savo reikalus ir tikslus kovoje už laisvę.

Laisvė turėjo daug blogų laikų, krizių. Visi buvo nugalėti, ir Laisvė vis žengė pirmyn.

Laisvė ne vien vedė kovą už darbo klasės teises. Ji net ne vieną reakcionierių supurtė Lietuvoje. Atsimenu, 1921 metais, Mažeikių nuovadoj mažam kambaryje ant "nelegališkos literatūros" stalo buvo padėta ir Laisvė. 1922 metais Alytaus apskritys valstybės apsaugos policijos vado raštinės spintoje gan didelis pundas matėsi Laisvės, paimtos kartu su politiniais arestantais. Penkių metų laikotarpį Lietuvoje man teko matyti būrelius darbininkų skaitant Laisvę miškuose ir tarp rugių. Perskaitė vieną kitą straipsnį, darydavo išvadas su pilnu pasitikėjimu, kad tas ir išsipildys.

1925 m. Kazlų Rūdos miške, ant lazdos rymodamas drebančis senelis sakė: "Tas laikraštis (Laisvė) kovoja už nuskriaustųjų reikalus, nurodo, kaip jie gali laimėti geresnį gyvenimą. Ir ateis laikas, kada darbo žmonės laimės. Tai ačiū tai grupei mūsų brolių ir seserų, kurie nuvyko į Ameriką ir išmoko kovingai apginti nuskriaustųjų teises. Šiandien Lietuvos žmonės, kurie skaitė taisy laikais Laisvę, prisimena, kad Laisvės aiškinimai šiandien pildosi."

1926 metais liepos mėnesį mieste Bremen, Vokietijoje, taip pat teko pamatyti Laisvę tarp kitų lietuviškų laikraščių. Iš 47 imigrantų didžiama jų skaitė

Laisvę, ir jie išreiškė jai didesnę pritarimą, negu kuriam kitam laikraščiui.

1926 metais Argentinoje tarp lietuvių taip pat buvo plačiai skaitoma Laisvė ir Vilnis. Imigracijos "viešbuty," o ypatin-gai buvusioj įstaigoj ant gatvės San Martin, matydavosi didelis pritarimas Laisvei ir Vilniai.

Visose Pietų Amerikos šalyse lietuvių ne tik su žingeidumu skaitė Laisvę ir Vilnį, bet taipgi naudojosi jų išleista literatūra, knygomis.

Minint 35 metų Laisvės sukaktuves, reikia tarti didelę padėką literatams, kurie bendradarbiavo Laisvėj. Garbė visiems, kas tik prisidėjo prie Laisvės išleidimo ir palaikymo.

V. J. V.

"LAISVEI"

"Laisvė," Liuosybė Per ilgus metus jums minės. Už neuilstančius darbus. — Visuomenė vainiką jums deda.

Lai gyvuoja ilgiausius metus, Amerikoje ir Lietuvoje, mūsų tėvų žemėj, laukia dienraščio ir žinių iš Amerikos.

Juozas Alexaitis, Essex, Connecticut.

Darbuokimės, kad Laisvė pasiektų kiekvieną lietuvišką kalbantį darbo žmogų!

STILL THE GREATEST MOTHER IN THE WORLD

She banishes loneliness in the hearts of men in far places... it is your gift that enables her to be at their side in the long, lonely months of occupation. YOUR Red Cross MUST CARRY ON GIVE!

Iš Gražios Praeities į Dar Grežesnę Ateitį

Visų 35-kerių metų savo gyvavimo laiku Laisvė puikiai pasižymėjo apšvietos ir kultūros atžvilgiu Amerikos lietuvių išeivijoje.

Linkiu dienraščiui Laisvei ateityje pasiekti dar platesnes mases su tiesos ir apšvietos žodžiu.

Ilgiausių Metų Dienraščiui Laisvei!

PETRAS SKEBERDIS

Savininkas

Restauracijos ir Sokių Įstaigos

80 Wilson Avenue

Newark, N. J.

Telefonas Market 2-9160

Malonu Pasveikinti

Su širdingu malonumu sveikinu Laisvę trisdešimt penkerių metų gyvavimo proga!

Linkiu dienraščiui Laisvei pasiekti dar platesnes mases žmonių su tiesa ir apšvieta.

Tegyvuoja dienraštis Laisvė kuo ilgiausius metus su puikiausiu pasisekimu.

Stanley Misiūnas

Savininkas

PARAMOUNT BAR & GRILL

502 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Tel. Evergreen 4-6864

Gražus Darbas

Savo 35-kerių metų gyvavimu Laisvė atliko naudingą ir praklinų švietimo ir kultūrinio pakėlimo darbą Amerikos lietuvių išeivijoje.

Tegyvuoja dienraštis Laisvė ilgiausius metus!

FELIKSAS MILVIDAS

Savininkas
BAR & GRILL

55 E. 21st Street

Bayonne, N. J.

Laimingai

Su malonumu sveikiname Laisvę šios gražios sukakties proga.

Laimingai Laisvė išsilaukė trisdešimt penkerius metus, linkime jai laimingai gyvuoti dar ilgus metus.

Antanas ir Josephine Kasmociiai

Savininkai
STEAMBOAT INN

91 Steamboat Road

Great Neck, N. Y.

Tel. Great Neck 1540

KAZIMIERAS SIMANSKAS

Sveikiname Laisvę Trisdešimt Penkerių Metų Sukakties proga ir linkime jai gyvuoti dar ilgus metus.

Laisvė suvaidino svarbią rolę Amerikos lietuvių išeivijoje apšvietos atžvilgiu. Sveikindami ją šios sukakties proga linkime dienraščiui Laisvei kuo puikiausio pasisekimo šviesti ir jungti Amerikos lietuvius visų bendram labui.

K. Mikšas ir K. Šimanskas

Savininkai
Quality Meat & Poultry Market

378 Grand St.

Brooklyn, N. Y.

Telephone EV. 8-4608

LAISVĖ

Tai Brangus Žodis

● Už laisvę kovoja tautos, už laisvę kovoja klasės. Sunkiausia kova už laisvę yra darbo žmogaus. Ir ta kova yra taip sena, kaip sena yra istorija.

● Kovoje už laisvę daugelis pailsta ir atsitraukia iš jos. Bet darbo žmogus iš tos kovos atsitraukti negali, nes jis žūtų atsitraukęs. Jiš turi kovoti ir laimėti!

● Laisvė, kurios šiemet minime trisdešimt penkerių metų sukaktį, pilnai užsitarnavo savo gražaus vardo. Visu savo gyvavimo laiku be atsitraukimo ji vadovavo darbininkų kovose už laisvę, už šviesesnį gyvenimą žmonijai!

● Tegyvuoja dienraštis Laisvė, kaipo Amerikos lietuvių kolektyvis švietėjas ir vadas!

□□□

Jonas Vaiginis, Juozas Šapalas

Thames Hall, Bar & Grill

147 THAMES STREET

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EV. 4-7613

LAISVĖ IR LDS

Siuo metu Laisvės mini savo gimtadienio sukaktį. Jau 35 metai prabėgo nuo pasirodymo pirmo Laisvės numerio. Tai nemaža metų krūva. Tik vienas kitas lietuvių laikraštis tegali pasididžiuoti ištesėjęs išeidinėti tiek ar daugiau metų. Bet nerasime nei vieno kito lietuviško laikraščio, kuris per tiek daug metų būtų nuolatos pažangą daręs, demokratijos vėliavą nešęs. Laisvė yra vienatinis lietuvių laikraštis, kuris per tiek daug metų tokią didelę pažangą yra padaręs. Už tai Laisvė užsitarnauja didelės pagarbos.

Sunku ir apskaičiuoti tuos milžiniškus darbus, kuriuos Laisvė per tuos 35 metus yra nudirbusi, kiek jina prisidėjo prie pastūmėjimo pirmyn mūsų pažangaus veikimo, kiek jina prisidėjo prie suorganizavimo ir palaikymo pažangiųjų nacionalių ir lokaliųjų lietuvių draugijų, klubų, apšvietos ratelių, chorų ir tt.

Čia tenka atžymėti didžiulę dienraščio Laisvės pagalbą Lietuvių Darbininkų Susivienijimui, kuris kūrėsi tuo metu, kuomet atrodė sunkiausia panašiai organizacijai susikurti ir pasilaikyti.

1930-31 metai, kuriais LDS kūrėsi, visiems žinomi, kaip milžiniškos ekonominės krizės, didžiulės bedarbės ir aršios reakcijos metai. Bedarbių skaičius jau siekė virš 15 milijonų. Jokios užtikrintos pašalpos bedarbiai tuo juoduju metu ne-

turėjo. Padėtis buvo begalinai sunki. Organizuotų unijas darbininkų skaičius tuo metu nebuvo didelis. Reakcija veik visur įsigalėjusi.

Tuo pačiu metu pradeda įsisiūbuoti bedarbių demonstracijos už bedarbių pašalpą ir už teisę organizuotis. Bedarbių tarybos kuriasi visuose šio krašto kampuose ir vadovauja kovoms už bedarbių pašalpą. Išsisiūbuoja aštri kova tarp pažangos ir reakcijos.

Dienraštis Laisvė tose kovose suvaidina nepavaduojamą vaidmenį. Tūkstančius lietuvių jina supažindina su tomis kovomis ir įtraukia juos į bendrą veikimą prieš reakciją.

Kaip tik tame krizės, bedarbės, reakcijos ir kovų sukuryje Laisvė padeda kurtis Lietuvių Darbininkų Susivienijimui.

LDS pradžia, supranta ma, buvo labai sunki. Lietuviški reakcionieriai, hoo-verinės reakcijos padedami, dirbo išsijuose, kad pastoti kelią Lietuvių Darbininkų Susivienijimo susikūrimui. Mūsų priešai užvertė New Yorko Apdraudodos Departmentą visokiais nepamatuotais skundais. Tai buvo nelengvas darbas tas visas priešų pastangas atmušti ir naujam Susivienijimui kelią praskinti. Laisvė ir tame darbe daug pasidarbavo.

Kad įsikorporuoti, New Yorko valstijoje turėjome įrašyti 500 tūkstantinių narių. Tai buvo milžiniškas darbas. Dienraštis Laisvė ir

čia atėjo Susivienijimui talkon. Per savo skiltis jina ragino savo skaitytojus rašyti į LDS ir taipgi gauti daugiau naujų tūkstantinių narių. Tas vajas buvo sėkmingai prarastas, pergalė atsiekta, naujam fraternaliam Susivienijimui pamatas padėtas.

Kuomet mūsų priešų spauda išvystė biaurią kampaniją, atkreiptą prieš Lietuvių Darb. Susivienijimą, kad tuomi pakenkti jam gauti naujų narių, tai Laisvė kasdien tada atmušinėjo tas atakas.

Kada tik LDS paskelbdavo naujų narių vaju, Laisvė tuojuo padėdavo tą vaju pravesti. Per visą 15 metų gyvavimo LDS turėjo net dešimt vaju, prie kurių sėkmingumo žymiai Laisvė prisidėjo.

Dabartinis LDS vajas, kuris baigsis gegužės 1 d., yra jubiliejinis — minėjimui 15 metų sukakties nuo LDS susikūrimo. Jisai supuola su Laisvės 35 metų sukakties minėjimo jubiliumi.

Kaip gražus, kaip įspūdingas supuolimas: Laisvė mini 35 metų jubiliejų, Lietuvių Darbininkų Susivienijimas — 15 metų. Tuo metu, kai LDS kūrėsi, Laisvė buvo 20 metų amžiaus.

Kitas laikraštis, nemažai prisidėjęs prie LDS kūrimo ir auginimo, tai Chicagoj išėjęs dienraštis Vilnis.

Lietuvių Literatūros Dr-gija irgi nemažai prisidėjo prie LDS sukūrimo ir išauginimo.

Tūkstančiai Laisvės ir Vilnies skaitytojų, taipgi Lietuvių Literatūros Draugijos narių liusanoriai atė-

jo besikuriančiam Susivienijimui talkon. Šiandien mes galime pasidžiaugti to puikaus darbo vaisiais.

LDS šiandien yra tvirtiausia lietuvių fraternalė organizacija. Per 15 metų savo gyvavimo LDS išmokėjo savo nariams ir pašalpagaviams \$695,989.27. Tai milžiniška krūva pinigų. Tai gausi parama tiems, kuriems jina buvo labai reikalinga.

Minėdami Laisvės 35 metų sukaktį ir LDS 15 metų sukaktį, mes galime viltin-

gai žiūrėti į skaisčią ateitį, kurioj bus nugalėti reakciniai rūkai.

Vieningai veikdami mes galime dar labiau išplėsti pažangiąją spaudą ir išbudavoti Lietuvių Darbininkų Susivienijimą į skaitlingiausią lietuvių fraternalę organizaciją. J. Gasiūnas.

Silpnoje šviesoje žmogaus akis geriau mato žalią, negu kurią kitą spalvą, kaip patyrė Geresnio Regėjimo Institutas.

JUOZAS MOKOLA

Gero Pasisekimo!

Sveikindamas Laisvę sukakties proga, linkiu jai gyvuoti ilgus metus su puikiausiu pasisekimu!

JUOZAS MOKOLA

Savininkas
PUIKIAI IRUOSTA BAR & GRILL
518 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9407

Spaudos Svarba

Spauda yra svarbiausia apšvietos ir kultūros kėlimo priemonė. Laisvės išgyvavimas 35-kerių metų yra džiaugsmas Amerikos lietuviams.

Sveikinu Laisvę šios sukakties proga! Linkiu jai gyvuoti kuo ilgiausius metus!

STANLEY WENSON

Savininkas
BOGART STREET TAVERN
38 Bogart Street Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9777

Linkiu Gyvuoti

Sveikinu Laisvę jos gražia 35-kerių metų sukaktim!

Linkiu dienraščiui Laisvei gyvuoti dar ilgus metus su puikiu pasisekimu!

Antanas Leimonas

Savininkas
Charles-Up-To-Date
BARBER SHOP
306 Union Avenue Brooklyn, N. Y.

Maloniai sveikinu Laisvę jos gyvavimo gražia sukaktim ir linkiu jai išsilaikyti dar ilgus metus!

Kas tik brangina apšvietą, tas brangina ir dienraštį Laisvę.

BLANCHE MILCHIUS

Savininkė
MILCHIUS SHOE STORE
69-21 Grand Ave. Maspeth, L. I., N. Y.

Sveikinu Laisvę Trisdešimt Penkerių Metų Sukaktimi

Linksmas, kad Laisvė tiek išgyvavo, kad ji išaugo į taip populiarų Amerikos liet. dienraštį.

Linkiu dienraščiui Laisvei gyvuoti dar ilgus metus su dar geresniu pasisekimu negu iki šiol.

Laisvė, kaip apšvietos skleidimo ir kultūrinio lietuvių gudinimo pionierius, pasiliks ilgiems amžiams Amerikos lietuvių istorijoje.

CHARLES BROWN

Savininkas
GRAND CHAIR FURNITURE CO.
402 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Kampas Rodney St., Tel. Ev. 7-8451

35-keri Metai

Rodosi visai trumpas laikotarpis. Tačiau geram dalykui sunaudotas laikas suteikia puikų prisiminimą.

Išauginimas Laisvės į taip turiningą ir garsiausią Amerikos lietuvių laikraštį, yra prakilniausias darbas, atliktas pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės.

Tegyvuoja dienraštis Laisvė!

Tegyvuoja jos redaktoriai, biznio reikalų vedėjai, spaustuvės darbininkai, korespondentai ir platintojai!

JUOZAS A. BEKAMPIS

Savininkas
Valgio Produktų Krautuvė
502 Chapel Ave. Merchantville, N. J.

Tegyvuoja Laisvė!

Tikrai džiaugiamės sulaukę šios malonios progos pasveikinti Laisvę trisdešimt penkerių metų jos gyvavimo sukaktim.

Širdingiausia linkime dienraščiui Laisvei dar spartesniu progresu ateityje žengti pirmyn, negu praeityje.

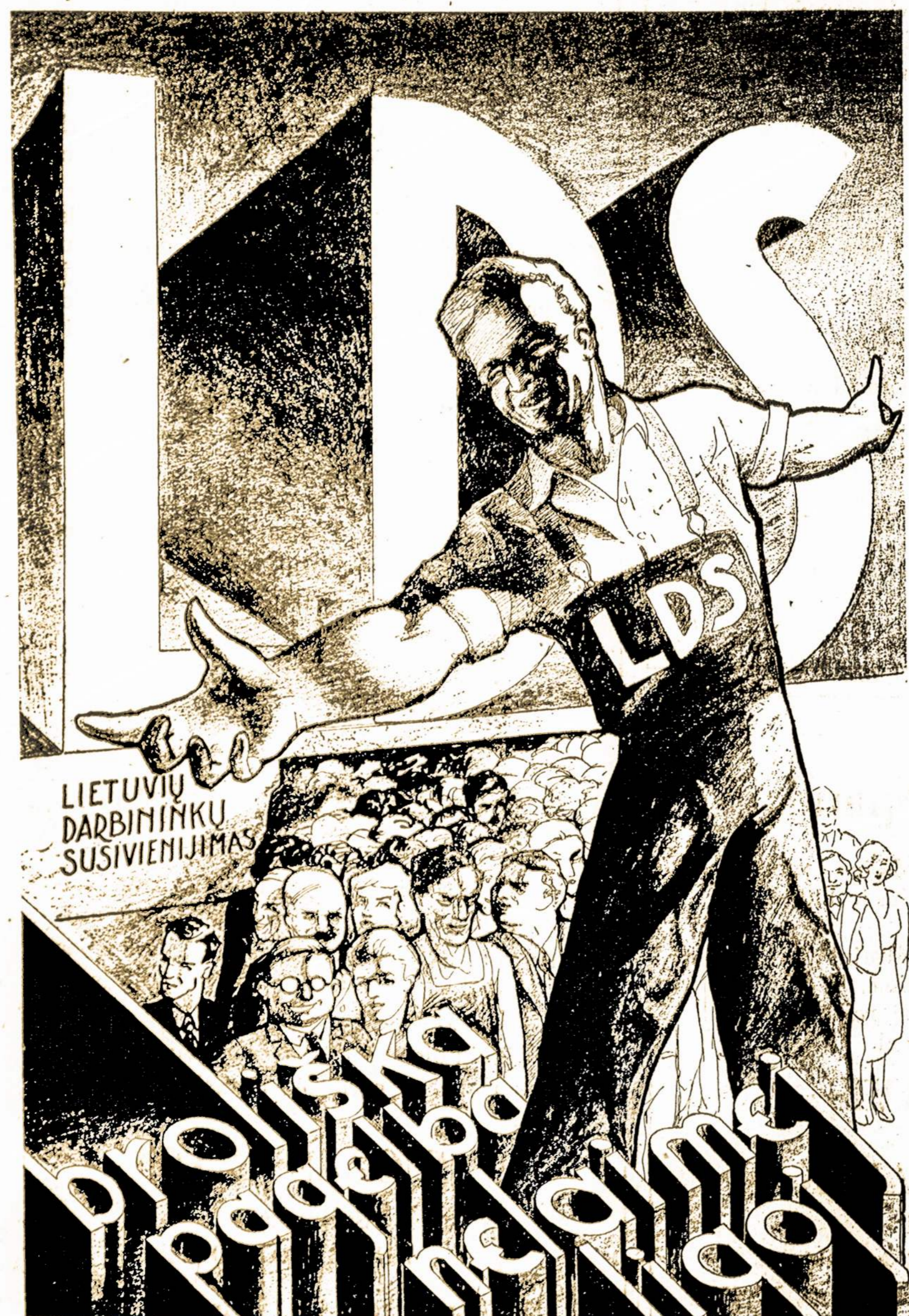
Laisvė, kaip darbininkiškas laikraštis visada rašo tiesą. Todėl ji puola visoki reakcijos pataikūnai. Tačiau Laisvė sutrempia visas jai daromas skerspaines ir maršuoja pirmyn tiekdamą visuomenei skaisčią apšvietą.

Linkime dienraščiui Laisvei gyvuoti ilgus metus su gražiausiu pasisekimu!

William ir Veronika Skuodis

SAVININKAI BAR & GRILL
564 Wythe Avenue Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas Sveikina Laisvę

LIETUVIŲ DARBININKŲ SUSIVIENIJIMAS

419 LORIMER STREET

BROOKLYN 6, N. Y.

Skaitytojų Balsai

Gerbiamas Mr. A. Bimba:

Mes, Walter ir Anna Nor-kai, užbaigėm skaityti jūsų kelią Tarybų Lietuvos su džiaugsmu ir ašaromis. Už jūsų drąsą ir atliktus darbus dėl tėvynės Lietuvos mes spaudžiame drūčiai jūsų dešinę ir linkime, kad sveikatoj gyven-tumėt ilgiausius metus.

Tarybų Lietuvoje turėtų būti auksio raidėmis užrašyta: "Antanas Bimba, pirmutinis Amerikos lietuvis, kuris tik po karo audrų 1945 m., lapkričio 15 d., aplankė vokiečių nute-riotą Tarybų Lietuvos sostinę Vilnių."

Rygoj būdamas, jūs prisiminėte savo tėvuką. O aš, Nor-kienė, skaitydama jūsų kelio-nės paskutinį lapą, kaip jus gražiai pagerbė lėktuvo vai-ruotojas, apsuksdamas aplink Panevėžio miestą, prisiminiau savo tėviškę ir brolių Juozą Šlekaitį, kuris per savo vestu-ves, 1913 m., birželio 10 d., parsivežė savo mylimą žmoną Magdūtę Karsokaitę iš Kalva-rijos apskr., Baranauskų kai-mo ir tris kartus apvežė apie gražų ir didelį ant mūsų kie-

Minint Dienraščio Laisvės 35 m. Sukaktį

(Taša nuo 9-to pusl.)

nytiniai žmonės. Kada eidavo diskusijos apie Lietuvą, didži-uma jų norėdavo pagirti tuome-tinę Smetonos ir klerikalų tvarką Lietuvoje. Šiame klau-sime jau ir aš įsivildavau. Laisvesni vyrai sakydavo: "Walteri, tu ką tik atvažiavai iš Lietuvos, pasakyk teisybę, kaip tenai dabar valstiečiai žmonės gyvena ir kokią ta Smetonos valdžia." Aiškinda-vau, kaip ištikrųjų valstiečiai, kaip kunigai ir kaip ponai gy-vena. Tas mano teisingas aiš-kinimas bažnytiniais vyrais nelabai patikdavo. Bet jie atsakymo neturėdavo, tai tik nuty- lėdavo.

Tos mažos diskusijos ir išsi-reiškimai įvairių nuomonių mane paakstinavo dar daugiau skaityti laikraščius, o daugiau-siai tai Lietuvos klausimu. Tė- vynė rašydavo apie Lietuvą ir apie kitus dalykus, bet tie jos raštai būdavo lyg ir statinė be dugno. Norėdamas surasti tei-singesnių raštų, aš pradėjau skaityti Laisvę. Ir čia jau tuo- jaus pamačiau antrą medalio pusę. Skaitydamas Laisvę aš įgijau supratimo apie tą svarbų faktą, kad ant šios žemės ka- muolio taip nėra viskas sutvar- kyta, kaip kad mums vaikams aiškėdavo Seredžiaus klebonas, kada teko lankyti bažnytinę mokyklą. Laisvę skaitydamas aš sužinojau, kad yra žmonių kle- sos: darbininkų klesą ir išnau- dotųjų klesą. Sužinojau, kas yra kova už būvį, kam reikalingi streikai. Sužinojau, kam reika- lingos darbininkiškos, progre- syviškos demokratiškos organi- zacijos. Sužinojau, kam reika- lingi karai ir kas iš tokių karų turi sau didelės naudos, o kas tik ašaras, milžinišką vargą ir skurdą. Abelnai sakant, iš Lai- svės raštų įgavau visapusišką platų supratimą apie bendrą vi- suomenės surėdymą ir veikimą. Tokio supratimo arba apšvietos negausi, jeigu neskaitysi dar- bininkiškos pažangios spaudos. Lai gyvuoja Laisvė. Lai gyvuo- ja jos įsteigėjai, darbštūs žmo- nės, nepalaužiami veikėjai.

Lai auga darbininkų vieny- bė! Lai plinta liuosybė! Lai darbininkų idėjos vėliava auk- štai plevėsuoja.

Šitas pasaulis yra bagotas, malonus ir gražus. Todėl nere- kia žiūrėti vien tik į kapus.

Žiūrėk, kad demokratija ant žemės gyvuotų, kad liaudies idėjų niekas neparduotų.

O tu, žmogau visą supratimą, įsigyti, jei Laisvę skaitysi ir liaudies priešų propagandos ne- klausysi.

Walter Brazauskas,
Hartford, Conn.

mo daržą, kurį mes vadinom kliombu.

Linksma girdėt, kad jūs dar radote bakūžėlę, kurioj užgi- mėtė. Bet aš gavau laišką iš Lietuvos nuo brolio J. Šlekai- čio, Vilkaviškio apskr., Barti- ninkų valsč., Bartininkų kai- mo, kur minėtos vestuvės bu- vo. Brolis rašo, kad Bartinin- kai ir Bartininkai su didele apylinke paversti į griuvėjus ir pelenus ir retai kur kokis pastatas likęs; o jeigu ant lai- mės likęs, tai ir tas karo pa- trankių suvarstytas. Mano tė- viškė ir mano brolių, Petro Šlekaičio, Scranton, Pa., ir Sil- vestro Šlekaičio, Pittston, Pa., kluonai sudeginti, o kas liečia gyvenamuosius namus, tai iš devynių kambarių tik virtuvė ir gyvenamo namo galas likę. Bet gyventi negalima, reikia daug remontuoti. O Šlekaičio ir kiti kambariai sunaikinti iki pamatų, likę tik moliniai tvar- tai ir cementinė klėtis, kurios kamputį pasidarė gyvenimo vieta. Mūsų brolis su šeima buvo išvaryti netoli Vištyčio į girias ir beveik 8 savaites iš- buvo giriose. Brolis rašo, kad juos vokiečiai išvarė 20 d. rug- pjūčio, o rusai išlaisvino 18 d. spalio, 1944 m. Kai tik rau- donarmiečiai frontą pralaužė, tai ant rytojaus vargais negai- lais su dviem sužeistais ark- liais ir dviem karvutėm sku- biai nešėmės link namų, rašo brolis. Sako, drapanas buvo užkasę į žemę, bet parvažia- vę nerado nieko. Tai apsiiren- gi neturi kuo. Dėl to dvi duk- terys išėjo tarnauti. Mano bro- lienė Magdalena Šlekaitienė tik per plauką išliko gyva ir nesužeista.

Tai skaitydama jūsų žo- džius apie Panevėžio miesto griuvėjus, apsiypiliau ašaro- mis, kad mūsų bakūžėlė, ku- rioj mes užgimėm, sugriauta. O Bartininkai, mano gimtinis

ILGŲ METŲ

Džiaugiuosi sulaukęs progos pasveikinti Laisvę trisde- šimt penkerių metų sukakties proga.

Linkiu dienraščiui Laisvei gyvuoti ilgiausius metus ir tikiu žmonijai apšvietą!

F. WAITKENS

Savininkas
A. W. MACHINE CO.,
21 Howard Street
New York 13, N. Y.
Canal 6-1783

Sveikina Platintojas

Sveikinu Laisvę trisdešimt penkerių metų sukaktim ir linkiu jai gyvuoti keleriopai tiek laiko.

Džiaugiuosi, kad ir man teko dalyvauti dienraščio konteste gavimui naujų skaityto- jų.

Linkiu dienraščiui Laisvei geriausio pa- sisekimo!

VINCAS GLOBIČIUS

Savininkas
BAR & GRILL
5402 Flushing Ave. Maspeth, L. I., N. Y.
Tel. EVergreen 4-9536

kaimelis, tik pelenai.

Tat, gerbiamas A. Bimba, mes nuoširdžiai prašome jus, kad šitą mūsų laišką su linkė- jimais jums ir apie mano bro- lio laišką iš Lietuvos, leistumė- te išspausdinti Laisvės jubilee- jiniame numeryje minėjimui Laisvės 35 metų sukakties.

Mes sveikiname ir mūsų my- limą dienraštį Laisvę su 35 metų sukakties jubiliejum ir linkime jai sulaukti auksinio jubiliejaus ir po to gyvuoti il- giausius metus.

Pasiilekame, su geriausiais linkėjimais.

W. A. Norkai,
Detroit, Mich.

Šio jubiliejaus proga gau- kime naujų Laisvei skaityto- jų!

Laisvė kelia šūki: Mūsų krašto vyriausybė turi pri- pažinti Tarybų Lietuvą!

LINKĖJIMAI

Džiaugiuosi sulaukęs pro- gos pasveikinti Laisvę jos gyvavimo gražia praeti- mi. Sirdingiausia linkiu jai skaisčios ateities.

Alphonse Skirmont

Savininkas Bar & Grill
1 Brown Place
Kampas Grand Ave.
MASPETH, L. I., N. Y.
Tel. HA. 9-8376

Mano Linkėjimai

Mano Linkėjimai

Sveikindamas Laisvę tris- dešimt penkerių metų išgy- vavimo proga linkiu jai gy- vuoti iki Amerikoje bus lie- tuviškai kalbančių žmonių.

Peter Tamašauskas

Savininkas
BAR & GRILL
202 Jefferson St.
NEWARK, N. J.

Džiaugsmingai Sveikinu!

Džiaugsmingai sveikinu Lais- vę šios sukakties proga ir sirdingai linkiu jai laikytis kuo ilgiausius metus!

FRANK GRAŽYS

Mūrininkas, cementuotojas ir senų namų remontuotojas. Maliavoja namus iš lauko, ir iš vidaus.

293 Maujer Street
Brooklyn, N. Y.
Telefonas ST. 2-1454

Gražaus Pasisekimo

Sveikinu Laisvę šios su- kakties proga ir linkiu jai gražaus pasisekimo ateityje!

JONAS LAZAUSKAS

Savininkas
BAR & GRILL
337 St. Nicholas Ave.
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EV. 2-9141

Sveikinu ir Linkiu

Sveikinu Laisvę 35-kerių metų sukaktim ir linkiu jai gyvuoti ilgiausius metus.

Visi apšvietą branginanti žmonės privalo remti dienraštį Laisvę, kaip teisingą ir brangų dienraštį.

MIKE PANELIS

Savininkas

MIKE'S TAVERN

347 Avenue E Bayonne, N. J.

Tel. Bayonne 3-7562

Apšvietos Darbas

Laisvės trisdešimt penkerių metų sukak- tis yra kartu sukaktis visos pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės apšvietos darbo.

Tegyvuoja dienraštis Laisvė!
Tegyvuoja mūsų apšvietos darbas!

Juozas Stanelis

Savininkas

HI-HAT KABARETAS

184 W. 54th St. Bayonne, N. J.

Tel. Bayonne 3-1047

Mūsų Linkėjimai

Sveikiname Laisvę trisdešimt penkerių metų sukaktim. Linkime gyvuoti, platintis ir tiekti apšvietą lietuviškai kalbantiems žmonėms.

Laisvė kietai, sąžiningai išlaikė socialis- tinius principus ir didžiausių istorinių su- krėtimų laikotarpiu — Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų metais—už tai šiandien jos prestyžas yra aukštas pažangiosios lietuvių visuomenės aktyse.

Mikolas ir Emilia Liepai

Savininkai

BAR & GRILL

324 Devoe Street, kampas Catherine Street
Brooklyn, N. Y.

Tel. EVergreen 4-8003.

Remkime Spaudą

Sveikiname Laisvę trisdešimt penkerių metų jos gyvavimo sukaktim ir linkime jai gyvuoti dar ilgus metus.

Spauda yra žmonijai akstinotojas prie mokslo ir kultūrinio palikimo. Todėl kiek- vieno žmogaus yra būtinas reikalas remti spaudą moraliai ir finansiniais.

JOHN DAVIS

IR

JOSEPH LUGAUSKAS

Savininkai
HAPPY DAYS BAR & GRILL
426 South 5th Street Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9508

Svarbių Įvykių Metai

Tie trisdešimt penkeri metai Laisvę skai- tantiems žmonėms buvo didelių įvykių ir progresui laimėjimo metai, nes Laisvė moka teisingai informuoti savo skaitytojus pasau- liniais įvykiais.

Linkiu dienraščiui Laisvei gyvuoti ilgiau- sius metus su geriausiu pasisekimu!

JUOZAS AŽYS

Savininkas

RESTAURANTO

1150 Grand Street Brooklyn, N. Y.